

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації на тему: «Формування фахової компетентності кваліфікованих робітників з виконання художньо-оформлювальних робіт у закладах професійної освіти» здобувача ступеня доктора філософії

Титаренка Віталія Васильовича

за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)

галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Публічна презентація проведена на кафедрі інноваційних та інформаційних технологій в освіті Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

10 березня 2023 року, протокол № 8

1. Актуальність теми дослідження. З інтеграцією в єдиний європейський освітній простір та переходу від принципу формування знань, умінь, навичок, «підготовки до життя» до формування компетентностей, система професійної (професійно-технічної) освіти України ставить за мету організувати освітній процес професійної підготовки виконавців художньо-оформлювальних робіт, що адаптує випускників закладів професійної (професійно-технічної) освіти (ЗП(ПТ)О) до сучасних вимог ринку праці та виробництва. З огляду на це, зростає необхідність у формуванні сучасних професійних компетентностей конкурентоспроможного фахівця.

У Законах України «Про освіту» (2017), «Про вищу освіту» (2014, зі змінами), «Про народні художні промисли» (2001, зі змінами), «Про професійно-технічну освіту» (1998 р., зі змінами), «Про професійний розвиток працівників» (2012, зі змінами) розкрито зміст щодо підготовки майбутніх фахівців художніх промислів і ремесел у ЗП(ПТ)О. Ця тенденція відображена в «Концепції розвитку освіти України на 2015-2025 роки» (2018), «Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року» (2019).

Підготовка майбутніх фахівців до професійної діяльності є об'єктом дослідження наукових праць багатьох науковців, зокрема питанню професійної підготовки приділяли у своїх роботах І. Зязюн, Р. Гуревич, А. Коломієць, В. Кремень, М. Ковтонюк, Н. Ничкало, В. Радкевич, С. Сисоєва та ін. Теорію й практику художньої освіти та питання розвитку загальної художньої освіти в Україні досліджували О. Аніщенко, В. Бойчук, Г. Васянович, Г. Гребенюк, М. Лещенко, Л. Лук'янова, Л. Масол, О. Олексюк, О. Отич, О. Семенов, Г. Філіпчук, Р. Шмагало. У працях науковців підкреслюється, що якість підготовки майбутніх кваліфікованих робітників є одним із напрямів професійної художньої освіти. Впровадження та розвиток компетентнісного підходу та формування компетентностей в Україні та за кордоном розглядається у працях Н. Абашкіної, Н. Авшенюк, С. Браславські, Т. Десятова, Л. Дяченко, І. Кучинської, Р. Лайта, Н. Ничкало, Н. Постригач, Л. Пуховської, О. Сулими, О. Пометун тощо. Дослідження проблем упровадження цифрових технологій в освіту здійснювали В. Биков, Р. Гуревич, М. Кадемія, В. Кобися, А. Коломієць, С. Сисоєва, К. Осадча, В. Осадчий, О. Спірін, В. Тихомиров, Л. Шевченко.

Здійснення професійної підготовки на основі компетентнісного підходу, основним напрямом якої для подальшої професійної діяльності кваліфікованого робітника є формування фахової компетентності.

Актуальність цієї проблеми полягає у формуванні компетентностей та організації якісної професійної підготовки кваліфікованих робітників за професією 5312 «Виконавець художньо-оформлювальних робіт» у ЗП(ПТ)О, що потребує науково-обґрунтованої системи узгодження цілей, змісту і технологій професійного навчання, перегляду кваліфікаційних вимог державного стандарту. Однак проблема формування фахової компетентності кваліфікованих робітників під час професійної підготовки досліджена недостатньо.

Аналіз науково-педагогічних і методичних робіт із зазначеної проблематики дозволив виділити об'єктивно наявні суперечності в системі професійної підготовки кваліфікованих робітників, основними з яких, на думку автора, є такі: між зростанням потреби підприємців у професійно-компетентних кваліфікованих робітниках з виконання художньо-оформлювальних робіт і недостатнім рівнем забезпечення у ЗП(ПТ)О відповідних для цього педагогічних умов; зрослими потребами художнього виробництва у фахівців зі сформованим високим рівнем фахової компетентності і традиційними підходами до їх підготовки у ЗП(ПТ)О; між необхідністю викладання дисциплін професійної та практичної підготовки із застосуванням цифрових технологій у формуванні фахової компетентності кваліфікованих робітників з виконання художньо-оформлювальних робіт та недостатністю знань умінь та навичок щодо роботи з інформаційними джерелами та організації освітнього процесу в умовах онлайн навчання в ЗП(ПТ)О для досягнення цієї мети; між об'єктивною потребою здійснення професійної підготовки кваліфікованих робітників на засадах компетентнісного, індивідуального й диференційованого підходів, використання активних та інтерактивних технологій, та невідповідністю з наявним рівнем їхньої підготовки в традиційній системі професійної освіти;

Зазначені положення і обставини, виявлені суперечності актуалізують необхідність наукової розробки і обґрунтування перспективних напрямків удосконалення теорії і практики підготовки працівників з надання послуг у сфері мистецтва. Враховуючи актуальність і доцільність підготовки виконавців художньо-оформлювальних робіт та недостатню теоретичну розробку зазначеної проблеми, нами обрано тему дисертаційного дослідження: «Формування фахової компетентності кваліфікованих робітників з виконання художньо-оформлювальних робіт у закладах професійної освіти».

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконане відповідно до тематичного плану наукових досліджень кафедри інноваційних та інформаційних технологій в освіті «Інноваційні педагогічні технології навчання в умовах інформатизації освіти в Україні та за кордоном». Тему дисертаційного дослідження затверджено Вченою радою Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (протокол № 5 від 20.11.2019 р.) й узгоджено в Міжвідомчій раді з координації наукових досліджень у галузі освіти, педагогіки і психології НАПН України (протокол № 3 від 30.06.2020 р.).

3. Наукова новизна результатів дослідження полягає у тому, що *вперше*: визначено та теоретично обґрунтовано педагогічні умови формування фахової

компетентності кваліфікованих робітників з виконання художньо-оформлювальних робіт (розвиток професійної творчості та естетичного смаку виконавців художньо-оформлювальних робіт; реалізація професійної підготовки в умовах онлайн навчання з професії «Виконавець художньо-оформлювальних робіт»; використання цифрових технологій для оволодіння практичним досвідом виконання художньо-оформлювальних робіт під час професійної підготовки); виокремлено компоненти фахової компетентності кваліфікованих робітників з виконання художньо-оформлювальних робіт, визначено критерії, показники та рівні її сформованості; розроблено модель формування фахової компетентності кваліфікованих робітників з виконання художньо-оформлювальних робіт у ЗП(ПТ)О; *уточнено* поняття «фахової компетентності кваліфікованих робітників з виконання художньо-оформлювальних робіт»; *подальшого розвитку* набули сучасні форми і методи професійної підготовки, спрямовані на формування фахової компетентності кваліфікованих робітників з виконання художньо-оформлювальних робіт.

4. Теоретичне та практичне значення результатів дослідження полягає у визначенні діагностичного інструментарію, що уможливило здійснення моніторингу формування фахової компетентності кваліфікованих робітників з виконання художньо-оформлювальних робіт у закладах професійної освіти; розробці та впровадженні в освітній процес закладів професійної освіти методичного забезпечення педагогічних умов формування фахової компетентності кваліфікованих робітників з виконання художньо-оформлювальних робіт; розробленні навчально-методичних матеріалів для проведення занять з графічного дизайну по створенню власних дизайнерських проєктів; розробці методичних рекомендацій формування фахової компетентності кваліфікованих робітників з виконання художньо-оформлювальних робіт у закладах професійної освіти.

5. Використання результатів роботи. Результати роботи впроваджено в освітній процес Вищого художнього професійно-технічного училища № 5 м. Вінниці (довідка № 45 від 27.01.2023 р.); Кам'янець-Подільського державного навчального закладу «Подільський центр професійно-технічної освіти» (довідка № 01-22/664 від 23.11.2022 р.); Державного навчального закладу «Вище професійне училище № 7 м. Вінниці» (довідка № 50 від 25.01.2023 р.); Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (довідка № 66-06-301/60 від 22.12.2022 р.); Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (довідка № 06/23-1 від 27.11.2022 р.).

6. Особиста участь автора в статті, написаній у співавторстві з Л. Шевченко, полягає у визначенні необхідності набуття практичних навичок роботи у графічних редакторах, що сприяє формуванню фахової компетентності й оволодіння навичками роботи з цифровими технологіями.

Дисертаційна робота виконана на кафедрі інноваційних та інформаційних технологій в освіті Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. *Науковий керівник* – доктор педагогічних наук, професор *Шевченко Людмила Станіславівна*.

Розглянувши звіт подібності щодо перевірки на плагіат, встановлено, що дисертаційна робота Титаренка Віталія Васильовича є результатом самостійних

досліджень, не містить елементів плагіату та запозичень. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Дисертація характеризується єдністю змісту та відповідає вимогам щодо її оформлення.

7. Перелік публікацій за темою дисертації. Основні результати дослідження відображені в 31 публікації (30 одноосібних та 1 у співавторстві) з них 3 статті за кордоном, 4 статті у наукових фахових виданнях України, 7 статей у виданнях, що входять до науково метричних баз даних, 24 статті у збірниках наукових праць і матеріалах наукових та науково-практичних конференцій, 2 навчальних посібника.

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

1. Титаренко В. В. Особливості підготовки майбутніх кваліфікованих робітників художнього профілю у закладах професійної освіти України. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: зб. наук. пр. Випуск 54. Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2019. С. 57-62. DOI: <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2019-54-57-62>.

2. Титаренко В. В. Аналіз закордонного досвіду професійної художньої освіти. *Порівняльна професійна педагогіка. Науковий журнал* 10(1), 2020 С. 85-94. DOI: 10.3189/2308-4081/2020-10(1)-10.

3. Титаренко В. В. Використання графічних редакторів у художньо-оформлювальних роботах на виробничій практиці. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми* : зб. наук. пр. Випуск 58. Вінниця: ТОВ «Друк плюс», 2020. С. 57-66. DOI: 10.31652/2412-1142-2020-58-57-66.

4. Титаренко В. В. Формування цифрової компетентності при роботі з цифровими зображеннями під час професійної підготовки виконавців художньо-оформлювальних робіт. *Український психолого-педагогічний науковий збірник. Науковий журнал* 20 (20) липень 2020. Львів : ГО «Львівська педагогічна спільнота» С.73-76. Посилання на публікацію http://pedagogylviv.org.ua/zhurnaly/july_2020.pdf

5. Титаренко В. В. Розвиток навичок створення реклами у графічних редакторах під час підготовки виконавців художньо-оформлювальних робіт *Pedagogy and Psychology in an Era of Increasing Flow of Information – 2021*. Будапешт, Угорщина. Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology. Науковий журнал IX (99), Issue: 252, 2021 May. С. 48-51. DOI: <https://doi.org/10.31174/SEND-PP2021-252IX99-11>.

6. Титаренко В. В. Розвиток навичок створення реклами у графічних редакторах. *Role of Science and Education in Sustainable Development*. Польща: Вища технічна школа Катовіце, 2022 р. С. 288-303. DOI:10.54264/M005.

7. Шевченко Л. С., Титаренко В. В. Формування фахової компетентності виконавців художньо-оформлювальних робіт у графічних редакторах. *Modern Science - Moderní věda* № 4. Praha. Česká republika, Nemoros, 2022 С. 69-80

Наукові праці, що засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

8. Титаренко В. В. Формування фахової компетентності виконавців художньо-оформлювальних робіт при роботі у графічних редакторах.

Perspectives of world science and education : матеріали XIII міжнародної науково-практичної конференції. Osaka, Japan: CPN Publishing Group, 2020. С. 238-245.

9. Титаренко В. В. Розвиток естетичного смаку під час практичної підготовки виконавців художньо-оформлювальних робіт. *Сучасні педагогіка та психологія: перспективні та пріоритетні напрями наукових досліджень*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, Україна, 10–11 липня 2020 року). Київ : ГО «Київська наукова організація педагогіки та психології», 2020. Ч. II. 112 с. С. 35-38.

10. Титаренко В. В. Майстер-клас як форма організації професійного навчання майбутніх виконавців художньо-оформлювальних робіт. *Science, society, education: topical issues and development prospects* : матеріали VI міжнародної науково-практичної конференції. Kharkiv, Ukraine: SPC “Sci-conf.com.ua”, 2020. С. 642-648.

11. Титаренко В. В. Розвитку навичок роботи з аквареллю та оволодіння технікою виконання живопису у підготовці виконавців художньо-оформлювальних робіт. *Science, innovations and education: problems and prospects* : матеріали V міжнародної науково-практичної конференції. Tokyo, Japan: CPN Publishing Group, 2021. С. 564-572.

12. Титаренко В. В. Розвиток навичок роботи з цифровими зображеннями під час професійної підготовки виконавців художньо-оформлювальних робіт. *Modern science: innovations and prospects* : матеріали III міжнародної науково-практичної конференції. Stockholm, Sweden: SSPG Publish, 2021. С. 526-530.

13. Титаренко В. В. Розвиток навичок створення зовнішньої реклами у графічних редакторах при підготовці виконавців художньо-оформлювальних робіт. *The world of science and innovation* : матеріали VII міжнародної науково-практичної конференції. London, United Kingdom: Cognum Publishing House, London, United Kingdom. 2021. С. 907-913.

14. Титаренко В. В. Розвиток навичок створення реклами з 3d-об'єктами у програмі adobe illustrator при підготовці виконавців художньо-оформлювальних робіт. *Science and education: problems, prospects and innovations* : матеріали V міжнародної науково-практичної конференції. Kyoto, Japan: CPN Publishing Group, 2021. С. 969-977.

15. Титаренко В. В. Розвиток навичок створення реклами у графічних редакторах при підготовці виконавців художньо-оформлювальних робіт. *World science: problems, prospects and innovations* : матеріали VIII міжнародної науково-практичної конференції. Canada: Perfect Publishing, 2021. 927 с. С. 791-797.

16. Титаренко В. В. Розвиток навичок по створенню рекламної продукції у графічних редакторах. *Innovations and prospects of world science* : матеріали XIV Міжнародній науковій конференції Vancouver, Canada: Perfect Publishing, 2022. С. 204-211.

17. Титаренко В. В. Створення дизайнерських проектів у графічних редакторах. *Scientific research in the modern world* : матеріали I міжнародній науковій конференції. Toronto, Canada: Perfect Publishing, 2022. С. 503-510.

18. Титаренко В. В. Розвиток навичок дизайну реклами у графічних редакторах. *Progressive research in the modern world* : матеріали II Міжнародній науковій конференції. Boston, USA: BoScience Publisher, 2022. С. 309-314.

19. Титаренко В. В. Формування фахової компетентності кваліфікованих робітників з виконання художньо-оформлювальних робіт у закладах професійної освіти: методичні рекомендації. Вінниця, 2023. 179 с.

20. Титаренко В. В. Комп'ютерна графіка для художників-оформлювачів: навчальний посібник. Вінниця : ТОВ «Вінницька міська друкарня», 2023. 173 с

21. Титаренко В. В. Графічний дизайн у художньо-оформлювальних роботах: навчальний посібник. Вінниця : ТОВ «Вінницька міська друкарня», 2023. 180 с.

Опубліковані праці, котрі додатково відображають результати дослідження

22. Титаренко В. В. Майстер-клас – метод професійної підготовки виконавців художньо-оформлювальних робіт. Теоретичні та практичні аспекти розвитку сучасної педагогіки та психології: Збірник тез наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 26–27 червня 2020 року). Львів: ГО «Львівська педагогічна спільнота», 2020. С. 80-84.

23. Титаренко В. В. Впровадження on-line технологій у дистанційному навчанні на уроках виробничого навчання. Розвиток основних напрямів соціогуманітарних наук: проблеми та перспективи: Збірка статей і тез доповідей за матеріалами VII всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Кам'янське, 24-25 червня 2020 року). Кам'янське : ДДТУ, 2020. С. 85-87.

24. Титаренко В. В. Упровадження дистанційного навчання у професійній підготовці художників-оформлювачів. Наука та освіта в дослідженнях молодих учених: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. для студентів, аспірантів, докторантів, молод. Учених (Харків, 14 трав. 2020 р). Харків: Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди, 2020. С. 344-346.

25. Титаренко В. В. Аналіз особливостей використання інформаційно-комунікаційних технологій та впровадження дистанційного навчання при підготовці майбутніх виконавців художньо-оформлювальних робіт. *Topical issues of the development of modern science* : матеріали X міжнародної науково-практичної конференції. Sofia, Bulgaria: Publishing House "ACCENT", 2020. С. 730-735.

26. Титаренко В. В. Розвиток навичок створення медіапродукції під час професійної підготовки виконавців художньо-оформлювальних робіт. *Dynamics of the development of world science* : матеріали X міжнародної науково-практичної конференції. Vancouver, Canada: Perfect Publishing, 2020. С. 710-716.

ВВАЖАТИ, що дисертаційна робота Титаренка В.В. «Формування фахової компетентності кваліфікованих робітників з виконання художньо-оформлювальних робіт у закладах професійної освіти» за науковим рівнем, практичною цінністю, змістом та оформленням відповідає вимогам пп. 6, 7, 8, 9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради Закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. №44, а також напряму досліджень освітньо-наукової програми Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського зі спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями), галузі знань 01 Освіта/Педагогіка.

РЕКОМЕНДУВАТИ:

Дисертаційну роботу «Формування фахової компетентності кваліфікованих робітників з виконання художньо-оформлювальних робіт у закладах професійної освіти», подану Титаренком Віталієм Васильовичем на здобуття ступеня доктора філософії, до захисту.

Головуючий публічної презентації:
кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри інноваційних та
інформаційних технологій в освіті

Володимир КОБИСЯ

Володимир КОБИСЯ

